

Nos, az állandó csemete-kert számtalan előnye ellenében felhozott ezen utóbbi kifogás sem áll fenn, mert amely csemete az ugyanazon üzemosztály vagy ugyanazon vágássorozat területén levő különbözőségekre iránt is érzékeny az, mint egyáltalában életre nem való úgy az elültetésre sem érdemes.

Az erdő mint pénzkölcsön záloga.

Irta: Illés Nándor ny. m. kir. főerdőtanácsos.

A hitelező joggal kívánja, hogy a kölcsönzött összegért a biztosítékul lekötött dolog az adós fizetőképességének megszűntével teljes kárpótlást nyújtson. Ezt biztosítja is magának, a mennyiben mindig a forgalmi értéken alul szabja meg a kölcsön összeget. Ingatlanoknál a kataszteri tiszta jövedelem szolgál alapul. Az a kérdés azonban, hogy erdőknél kellő fedezetet nyújt-e az, s ha nem, mi módon lehet az erdőre adható kölcsön biztosítékát megszabni?

A kataszteri tiszta jövedelem kiszámításának alapját a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető közép fatermésnek értéke képezi, tekintettel a tartós átlagos fatermés határai között előállítható és a helybeli viszonyok szerint állandóan értékesíthető famennyiségekre.*)

A kataszter által megállapított tiszta jövedelem csak azon esetben szállítható le utólagosan, ha a birtokos igazolja, hogy nagyobb fatermés vétetett alapul, mint a mely közönséges gazdálkodás mellett létrejöhet. Megtörténhetik tehát, hogy valaki annyira devasztálta erdejét, hogy ezen jövedelmet távolról sem éri már el, s mégis azután fizeti

*) Erdőbecslési utasítás a földadó szabályozásáról szóló t. cz. végrehajtásához. 2. 6.

az adót; de ha birtokára kölcsönt akar felvenni, azt a kataszteri tiszta jövedelmet mutatják ki számára, a melylyel több évvel előbb, illetve a kataszteri felvételek alkalmával birt.

Óvatos pénzügyintézet azonban nem elégszik meg a kimutatott kataszteri tiszta jövedelemmel, hanem az erdőt becsüljével is megvizsgálhatja s az általa kimutatott alapon adja a kölcsönt

Ez azonban ingatag alap.

Az erdő, a melynek fatömeg készlete ma mégér egy milliót, tíz esztendő múlva esetleg nem ér meg már csak százezret. Az erdőt devasztálni, értékét csökkenteni, hamar és könnyen lehet.

Kölcsön-zálogul az erdő csak azon esetben szolgálhat, illetve a kölcsönzött tőkének csak azon esetben adja kellő biztosítékát, ha a kölcsön alapjául szolgáló fatömeg-készlet állandósága biztosítva van.

Ez az eset meg van nálunk Magyarországon azon erdőknél, melyek az 1879. évi XXXI. t. cz.-ben foglalt erdőtörvény 17. §-ában fel vannak sorolva, vagyis, a melyek közvetlen állami felügyelet alatt állanak. Ezen erdőkről rendszeres gazdasági tervek léteznek, melyeknek egyik hiteles példánya a vármegye törvényhatóságánál van elhelyezve. Ott a pénzügyintézet megbizottjai által megtekinthetők s az értékszámítás alapjául szolgálhatnak. A törvényes állami felügyelet s az erdészeti kormányzat részéről gyakorolt szigor biztosítja a pénzügyintézet számára a megállapított terv s azzal az előírt használatok megtartását. A pénzügyintézet ennél fogva nyugodt lehet, hogy az érték, melyre az erdő becsülteztett, mindenkor meg fog lenni. Pénze tehát valóban biztosítottnak tekinthető.

Ha netán valamely pénzügyintézet még ezzel szemben is

rigorózus akar lenni, legfőljebb azt kívánhatja, hogy a kölcsön ténye a gazdasági terven kitüntettség; hogy a felügyelő hatóság azon esetben, ha az erdő birtokosa netán nagyobb vágatás engedélyezéseért folyamodnék, ezen esetről tudomással birjanak, s az engedményt csakis a pénzüintézet beleegyezésével javasolják, illetve adják meg.

Magánbirtokosok erdeire nézve a jelzett eset nincsen meg. Azokat a birtokos vághatja és tényleg vágatja is tetszés szerint, s csak arra van kötelezve a törvény által, hogy az erdő jellegét fenntartsa. Mily nagy mértékben devasztáltatnak a magánosok erdei, az napról-napra látható. Nem ritkán fordul meg a szakember oly magán uradalmi erdőkben, a melyek pénzkölcsönnel vannak ugyan megterhelve, s mégis alig van már bennök vágható fa, ha t. i. az 50—60 esztendő fát vághatónak nevezni szabad. Gyakran ennek a vágatását is tervezik és valószínű, hogy minden erdőrészt, a mely a tiz esztendő kort elérte, le fognak vágatni. A fiatalját nyúzzák, az idősebbjét kergestől rakatják ölbe.

Mily értékkel fog birni az ilyen erdő a vágatás bevégezte után?

Bizonyára igen csekélylyel, ha hozzá teszem még azt, hogy csak a könnyen feldolgozható fát vágják le, a selejteset a gacsibását, tölgyes között a gyertyánt állva hagyják. Tehát nemcsak a fatömeg készletet emésztik fel tökéletesen, hanem még a jövő felujulását sem biztosítják úgy, hogy az erdő a lehető legjobb és legértékesebb fát teremhesse.

A pénzüintézet az ilyen dologról vagy nem kap hirt, vagy már csak akkor, mikor késő, mikor már az erdő csak néhányad részben nyujt biztosítékot számára a kölcsön adott összegért.

Figyelembe vévén ezeket, véleményem szerint magán-erdőbirtokostól a kölcsönt adó pénzügyintézetnek megkellene követelni azt, hogy erdejéről rendszeres gazdasági tervet készíttessen; azt az állami felügyelő hatóságnak jóváhagyás végett előterjeszsze, magát annak megtartására kötelezze, vagyis röviden mondva, magát a kölcsön idejére az állami erdőfelügyeletnek alávéssze. Ez esetben kapna csak a pénzügyintézet kellő biztosítékot, sőt nagyobb értékűt, mint a milyennel az erdő jelenleg bír.

Az állami erdőfelügyeleti hatóság ugyanis habár tekintettel tartozik lenni az erdőbirtokos szükségleteire, törvényszerűen megköveteli, hogy a gazdasági terv az erdő terjedelmére, állapotára és okszerű jövedelmezőségére való tekintettel készíttessék, s hogy az erdő jókarban tartása és a használatok tartóssága biztosíttassék. Minthogy azonban alig van erdő, kiváltképen magán tulajdont képező, melyben rontott és kellőképen fel nem ujitott vágások nem volnának találhatóak, s ezeknek jó karba hozását, megfelelő felújítását, a kopárok és tisztások erdősítését a gazdasági terv elrendeli: könnyen érthető, hogy az állami erdészeti felügyelet alá tartozó erdőknek évről-évre jobb karba jönni, jövedelmező képességben és értékben gyarapodni kell.

Ezzel szemben azt lehetne felhozni, hogy ha valaki erdejét az állami erdőfelügyeletnek alá rendelvén, idővel fizető képtelenné válik, a pénzügyintézet tőkáját nem folyósíthatja, mert a felügyelet elvénél fogva az erdő fatömegkészlete nem folyósítható, nem engedvén meg azt a felügyelőhatóság. Más szóval mondva, vagyis mint azt kifejezni manapság szeretik, a mire az állam egyszer rá tevé kezét abból nem enged többé.

Ez az állítás azonban nem tekinthető igazoltnak.

Mindenekelőtt az állami felügyelet alá vetés feltételes

lehet. Szólhat az, mint kezdetben mondtam, a kölcsön idejére. Az állami felügyelő hatóságoknak ezt is el kell fogadni, mert azzal is előmozdítják a közgazdasági érdeket. Az erdő állapota okvetlenül javul. Remélhető, hogy az erdészet okszerű gazdasági elvei hódítanak az idővel. Remélhető, hogy a törvényhozás belátván azt, hogy a magánosok birtokában levő feltétlen erdőtalaj szabad használatának joga árt a közgazdaságnak, mert a rajta álló erdők pusztítatnak s az arra hivatott állami közegeknek és hatóságoknak nincs elegendő joga a beavatkozásra, a pusztítás megakadályozására s ennél fogva az ilyen erdőkre is ki fogja terjeszteni idővel az állam felügyeleti jogát, vagy legalább némileg korlátozza a használatot. Ez esetben pedig a birtokos jobb erdő birtokában lesz, s azzal a közvagyon is tetemesebb leend. A felügyelő hatóság tehát azon célt, melyet az erdőtörvény számára kitűzött, t. i. az ország erdeinek jobb karba hozását és jövedelmező képességének fokozását ezen az uton, t. i. az ideiglenes felügyelet alá vétel által előmozdította, s a törvény kényszerét jó szerével megelőzte, utját egyengette.

Feltéve azonban, a mi nem valószínű, hogy az állami erdészeti kormányzat az állami felügyeletet örökösnek kívánná tekinteni, vagyis csak azon esetben fogadná azt el, ha az illető örökre alávetné magát annak, még azon esetben is sokszorta nagyobb biztosítékot bírna a pénzintézet az erdőben, mint jelenleg. A jó karban levő rendezett erdő biztosabban és jobban eladható.

Ez kétségtelen dolog.

Bár mennyire javuljon erdeink állapota az erdőtörvény hatása, illetve az állami erdőfelügyelet folytán; bár mennyi, új meg új versenyanyaga támadjon a fának: ára s azzal az erdő értéke még is folytonosan gyarapodni fog.

Az erdő oly ingatlan birtok, a melynek fatömeg készlete ingó ugyan, mert levágható s csakhamar elszállítható; oly nagy értéket képvisel azonban, hogy csak sajnálni lehetne, ha hitel biztos alapját nem képezhetné, s ha a pénzüintézetek oly nagy kölcsönnel nem dotálhatnák, a mennyit megbir. Hogy azonban biztos zálogul szolgálni képes, ha állami felügyelet alá van vetve, a fönnebbiek után nem lesz kétségbe vonható, annál fogva a javaslatok elfogadása mellett kellő nagyságu kölcsönben is részesülhet.

Vegyék figyelembe a mondottakat pénzüintézteink s az erdőben a legjobb zálogtárgyat lelik, jobbat a mezőgazdaságilag művelt földeknél, mert azoknak értéke könnyen devasztható; míg ellenben a jelenlegi eljárás szerint nincs ingatagabb zálogtárgy a magánbirtokos erdejénél.

A jegenyefenyő (*Abies pectinata* D. C.) tüinek gombabetegségéről.

Irta: V a d a s Jenő m. kir. erdőakadémiai tanár.

A virágtalan (Kryptogam) növények csoportjához tartozó élősvi-gombák között nevezetes helyet foglal el a *Discomycetes* család, mert ehhez tartozik a káros hatásra nézve kimagasló: *Hysterium* nem.

Ezuttal csupán a jegenyefenyőt károsító fajáról a *Hysterium nervisequium*ról kívánok röviden megemlékezni, mint a mely ez idén a jegenyefenyvesekben több helyen lépett fel jelentékeny mértékben. Így alkalmam volt ennek a gombának fellépését a beszterczebányai erdőigazgatóság kerületében ez év június havában tartott gyakorlati kirándulás alkalmával a mihálytelki erdőgondnok-